

גוני חרל"פ – אמפיביה (מיצב)

המיצב אמפיביה הוא משחק רב-אסוציאציות סביב מחלקת הדו-חיים, יצורים המרגישים בבית בשתי סביבות שונות לגמרי. כלי המשחק הם צינורות ומשפכים, אביזרים פשוטים, כלי עבודה, אך גם צורות אוניברסליות המצויות בעולם החי, הצומח והדומם כאחת. יציקתם מחדש בגומי משנה את טיבם. הם מתחילים להזיע, לנשום, להימתח ולהתכווץ, להתפרק ולהתרכב, לתסוס מולקולרית. במצב הצבירה החדש הזה, הם מתגלגלים אל שנים עשר הפסלים המרכיבים את המיצב.

הפסלים עשויים להותיר על הצופים רושם חידתי, אירוטי ולעתים קומי. יש להם איכויות אקספרסיביות ורגשיות. הם מעוררים חשק לגעת. חלקם אטומים, צבעיהם עזים; אחרים שקופים, עדינים. אחדים בוקעים מתוך מעין נשל, אחרים מרחפים מעלה או קופאים במקום, ויש אחת שפורצת מתוך הקיר. רגלי חרקים, גופי יונקים, איברי מין אנושיים, עור לח, רירי, פנים צוחקות לאחד, לשני סקרניות. הדמיון שלהם ליצורים מעולמנו מהבהב, לא מתחייב, מרומז. יש בהם כפילות, שניות, שאינה מוציאה זה את זה, אלא מצרפת, לפעמים מתיכה יחדיו. כולם, כך נדמה, מצויים בתהליכים של טרנספורמציה והיעשות.

הפסלים בנויים מוואריאציות של צינורות ומשפכים הזוכים לקבל באמפיביה מעמד של זוג קדמון, זכר ונקבה. בכך נהפכות היצירות לצאצאים אפשריים של שיתוף הפעולה שלהם. משפכים וצינורות מלווים את עבודתה של חרל"פ מתחילת דרכה כסוג של יחידת הבעה בסיסית, אסתטית וחברתית. הם מזדהים חומרית עם הנוזלים שעוברים בהם, ומגלמים לא רק צורה, אלא גם ריקות. במעשה האמנות הם מתנתקים מתפקידם: כבר לא אביזר פשוט, הם עתה איבר וסמל, יוצרים יחדיו כאפס ואחד, כצורה וחומר, גוף פיסולי חדש.

שבעה כבלים מחלקים את הגלריה לרוחבה. על כל אחד מהם תלויה סדרה שונה של גופים, מקטע אחר של אסוציאציות חומריות ותרבותיות. המרחב מחולק לשכבות ומאפשר מגוון של נקודות מבט. התלייה אינה רק פרקטית. בהיותם תלויים, ועשויים מגומי, חשופים יצירי המיצב לכוחה הבלתי נמנע של הגרביטציה. הם נמתחים תמידית, כמו פניו של אדם, מושהים בין שמיים וארץ במצב של אמפיביות ורטיקלית. הם מגבילים מראש את המעורבות של האמנית ביצירה, ונותנים לגורמים אימפרסונליים – כוח המשיכה, המקריות, ההתפתחות הספונטנית של הגומי - לעשות בהם כבשלהם; קרובים יותר אל החי והמתכלה מאשר אל הדומם והנצחי.

בתארו את הסיבות שהניעו אותו להשתמש ביריעות לבד תלויות, באריג גס ותעשייתי אך בעל יכולת הבעה רבה (בדומה מאוד לגומי שבו נעשה שימוש כאן), כתב רוברט מוריס: "הבאה בחשבון של כוח המשיכה ושל תכונות החומר מולידה עבודה פתוחה יותר, הצורות שנוצרות במהלכה לא נקבעות מראש על ידי האמן אלא נתונות כל הזמן בהשתנות מתמדת." ואכן, אחד ממקורות ההשראה למיצב הוא הפוסט-מינימליזם של תחילת שנות השבעים, בעיקר הפיסול האקסצנטרי והרדוקטיבי. השימוש הנרחב שנעשה במיצב בגומי, חומר של אחורי הקלעים, שהרבה לככב בעבודות מאותה תקופה, והאקראיות המעורבת בעדינות בשלב היציקה ואחריה, הם מחווה לאמנות תהליכית שמבקשת להמשיך אותה הלאה, אל ימינו והשאלות שמטרידות אותנו.

הניסיון ליצור חיים לא-אורגניים מגומי, מתנסח כאן גם במובנים פוליטיים ואמנותיים. השאלה הסביבתית של התכלות החומר נעשית אפוא גם שאלה על עולם האמנות עצמו ותשוקתו להעניק לרבות מהיצירות שלו חיי נצח. הצינורות והמשפכים, הגומי, התלייה – הם הרהור שהתגלם בחומר, בצורה ובאופן. פרישתו במרחב מעוררת הסתכלות מחודשת על היחס בין ג'נדר לטבע, סינתטי לאורגני, ארצי לגבוה.

אייל דותן (אוצר)